

JAWAPAN

BAB 1: Mengenali Sejarah

Muka Surat 3

- 1 (a) i. Sejarah berasal daripada perkataan Arab iaitu syajaratun yang bererti pokok.
ii. Sejarah dikaitkan dengan salasilah, riwayat, keturunan, dan asal usul.
(b) i. Sejarah ialah *history* yang bererti cerita tentang seseorang.
ii. *History* berasal daripada perkataan Yunani, iaitu historia yang bererti penyelidikan.
(c) i. Peristiwa yang benar-benar berlaku pada waktu yang lampau.
ii. Kajian atau pengetahuan tentang peristiwa-peristiwa yang telah lalu.

Muka Surat 4

- 1 (c) 2 (a) 3 (e) 4 (b) 5 (d)

Muka Surat 5

- 1 (a) dekad (b) abad
(c) alaf (d) Tahun Sebelum Masihi (SM)
(e) Tahun Masihi (M)
(f) Kronologi
2 (a) Zaman Kesultanan Melayu Melaka
(b) Zaman penjajahan Portugis di Melaka
(c) Zaman penjajahan Belanda di Melaka
(d) Zaman penjajahan British di Tanah Melayu
(e) Zaman pendudukan Jepun di Tanah Melayu
(f) Pembentukan Malaysia

Muka Surat 6

- 1 (a) Bersifat asli (c) Belum diolah
(b) Belum ditafsir (d) Belum diterbitkan
2 (a) Bahan yang telah diolah
(b) Telah diterbitkan
(c) Bahan yang telah tersebar secara umum

Muka Surat 7

- 1 (a) Kaedah lisan (b) Kaedah arkeologi
(c) Kaedah bertulis
2 (a) i. Gua ii. Batu iii. kulit kayu
(b) i. Ucapan ii. temu bual iii. Penceritaan
(c) i. Fosil
ii. Tembikar
iii. binaan daripada batu
3 (a) 3 (b) 5 (c) 1 (d) 4 (e) 2
4 (a) jawi (b) perihal hukum Islam
(c) Dapat membuktikan bahawa agama Islam sudah bertapak di Terengganu dan negara kita sebelum tahun 1303

5 Tahap Pertama

- (a) sumber (b) skop (c) soalan

Tahap Kedua

- (a) lengkap (b) dikaji (c) bertulis
(d) tokoh

Tahap Ketiga

- (a) menyunting (b) menilai (c) menyimpan

Muka Surat 9

- 1 (a) i. Dijadikan sebagai bukti kukuh peristiwa sejarah yang berlaku kepada generasi akan datang
ii. dapat memberikan teladan dan iktibar kepada masyarakat terutamanya golongan remaja berkaitan dengan sejarah Malaysia

- iii. dapat memberi iktibar dan pengajaran kepada generasi muda kerana yang baik dijadikan teladan, yang buruk dijadikan sempadan.
iv. memberi banyak manfaat dari sudut pelancongan
v. dapat menarik pelancong sama ada pelancong tempatan mahupun pelancong dari luar negara untuk melawat negara kita
vi. menyaksikan kehebatan masyarakat kita pada zaman silam
vii. untuk memupuk semangat patriotisme dalam kalangan generasi muda
viii. untuk menjadi tatapan dan penghayatan generasi muda
ix. untuk membolehkan para penyelidik membuat kajian
(b) i. Kerajaan perlu mendapatkan pengiktirafan daripada badan dunia untuk mewartakan bangunan-bangunan bersejarah sebagai warisan dunia.
ii. Kerajaan perlu mengekalkan bangunan-bangunan bersejarah walaupun tempat tersebut mempunyai nilai komersial
iii. kerajaan perlu menjaga struktur binaan bangunan bersejarah supaya keunikan seni binanya dapat dikekalkan
iv. Mempromosikan bangunan bersejarah kepada masyarakat tempatan dan pelancong asing
v. kerajaan perlu mengadakan pelbagai program untuk memelihara dan memulihara bangunan-bangunan bersejarah di Malaysia kepada masyarakat.

Muka Surat 10

- 1 (a) Menerang, mengulas
2 (b) pandangan (c) ideologi
(d) Tujuan
3 (a) bukti yang kukuh (b) Menilai
(c) Berfikir terbuka dan kritis dalam mengkaji sesuatu peristiwa
4 (a) pemberontak
(b) peraturan cukai tanah dan hasil hutan

Muka Surat 11

- 1 (a) Mengambil iktibar
(b) Memupuk patriotisme
(c) Mengukuhkan perpaduan
(d) Membangunkan negara dan bangsa
(e) Mengaplikasikan pemikiran sejarah
(f) Mengenal asal usul
2 F1 Mengenal asal usul keluarga dan negara kita
F2 Memahami adat istiadat, tradisi dan budaya bangsa kita
F3 Membentuk warganegara yang mempunyai jati diri dan keperibadian yang mulia
F4 Mengambil iktibar dan pengajaran daripada peristiwa yang lalu untuk kehidupan pada masa akan datang
F5 Memupuk patriotisme dan menyemai rasa cinta akan negara
F6 Menghargai warisan bangsa dan negara
F7 Mengukuhkan perpaduan

Fokus KBAT

- 1 (a) F1 Negara kita telah bebas daripada penjajahan British
F2 Melambangkan negara kita sebuah negara yang berdaulat
F3 Menandakan kebanggaan kepada negara
(b) F1 Menghargai jasa pejuang-pejuang negara
F2 Berterima kasih kepada pemimpin-pemimpin negara

- F3 Bertanggungjawab mempertahankan kedaulatan negara
- F4 Berasa bangga dengan pencapaian negara
- (c) F1 Orang sumber
- F2 Gambar
- F3 Rakaman video
- F4 Surat peribadi
- 2 (a) F1 Berani menentang penjajahan British
- F2 Semangat perjuangan yang tinggi
- F3 Semangat cinta akan tanah air
- F4 Berjuang untuk mengembalikan maruah bangsa
- (b) F1 Sanggup berkorban demi negara
- F2 Cinta akan negara
- F3 Semangat perjuangan yang tinggi
- (c) F1 Mengajar murid menghargai warisan negara
- F2 Mendorong mereka memahami adat istiadat, tradisi dan kebudayaan
- F3 Menyemai rasa cinta akan negara
- (d) F1 Melahirkan masyarakat yang cintakan negara
- F2 Melahirkan masyarakat yang bersatu padu
- F3 Melahirkan masyarakat yang bernilai moral

Soalan Objektif

- 1 A 2 A 3 A 4 C 5 B
6 D 7 B 8 D 9 A 10 C

BAB 2: Zaman Air Batu

Muka Surat 18

- 1 (a) i. 650 juta
- (b) i. 390 juta ii. hidupan iii. Tawar
- (c) i. 195 juta ii. dinosaur iii. Jurasik
- (d) i. 94 juta ii. benua iii. Kepupusan
- (e) i. 18 000 ii. meningkat
- iii. binatang, badak sumbu dan anjing
- 2 (a) Harimau bertaring panjang
- (b) Mamot
- (c) Sloth/Bison accidentalis
- 3 (a) Bersyukur dengan alam ciptaan Tuhan
- (b) Berasa bangga dengan keunikan bumi dan dunia
- (c) Bertanggungjawab untuk memelihara kebersihan alam sekitar
- (d) Bekerjasama untuk mengekalkan keamanan dunia

Muka Surat 19

- 1 (a) Zaman Miosen (c) Zaman Pleistosen
- (b) Zaman Pliosen (d) Zaman Holosen
- 2 (a) Miosen
- i. 23 juta, 5 juta iii. mamalia
- ii. gunung-ganang iv. panas, kering
- (b) Pliosen
- i. 5.3 juta, 2.6 juta iv. jambatan
- ii. penyejukan v. dataran tinggi
- iii. padang rumput, savana
- (c) Pleistosen
- i. 2.5 juta, 10 000 tahun iii. api
- ii. Glasier utama iv. Australia, darat
- (d) Holosen
- i. 10 000 tahun iv. Tulisan kuneiform
- ii. manusia v. undang-undang
- iii. pertanian

Muka Surat 20

- 1 5- 2 juta, 2.5 juta – 10 000
2 6, 2, 9, 7, 1, 4, 3, 8, 5

Muka Surat 21

- 1 (a) salji (d) tanah pamah
- (b) nomad, binatang (e) sejuk
- (c) rumput, renek (f) rendah, membeku
- 2 F1 Proses kecairan air batu akibat suhu dunia meningkat

- F2 Pengglasieran yang berlaku telah mengubah rupa bentuk fizikal bumi
- 3 F1 Paras air laut dunia meningkat
- F2 Bukit-bukau dan kawasan tanah tinggi terbentuk seperti tasik dan pulau
- F3 Haiwan dan tumbuhan dipisahkan di kawasan yang berbeza akibat pembentukan tasik dan pulau

Muka Surat 22

- 1 (a) i. fizikal
- (b) i. hari ini ii. air laut, 100
- (c) i. tasik-tasik, Dayang Bunting
- ii. bentuk yang ada pada hari ini
- (d) mamot, sloth, dan harimau taring
- (e) i. aktiviti harian
- ii. Afrika, Eropah, Asia, tidak terlalu sejuk

Muka Surat 23

- 2 (a) Pelepasan karbon dioksida akibat pembakaran bahan bakar fosil
- (b) Peningkatan bilangan kenderaan mengeluarkan karbon monoksida yang berlebihan
- (c) Perkembangan kilang-kilang perindustrian
- (d) Penjana tenaga elektrik yang menggunakan bahan api fosil
- 3 (a) Peningkatan paras air laut
- (b) Kawasan pantai akan mengalami banjir dan hakisan tanah
- (c) Memberi ancaman terhadap hidupan laut kerana air laut akan menjadi panas
- (d) Memberi ancaman terhadap hidupan di darat dan ini akan menyebabkan hidupan di darat terpaksa berpindah ke lokasi yang baru
- (e) Mengakibatkan kemusnahan pada tumbuh-tumbuhan
- (f) Mengakibatkan merebaknya penyakit seperti kanser kulit, malaria dan denggi
- 4 (a) Mengurangkan aktiviti pembakaran
- (b) Menggunakan tenaga solar untuk menggantikan tenaga elektrik
- (c) Mengurangkan penebangan pokok
- (d) Menanam semula pokok-pokok yang ditebang

Muka Surat 24

- 1 (a) Pentas Sunda (b) Kepulauan, Borneo
- (c) tasik (d) Siam, Melaka, Jawa
- (e) Mamalia
- 2 Pentas Sunda
- 3 (a) Kenaikan paras air laut di Pentas Sunda
- (b) Pergerakan manusia di sekitarnya
- 4 (a) Mengelakkan flora dan fauna terpupus
- (b) Mengelakkan binatang liar terpupus
- (c) Membekalkan udara yang segar dan nyaman
- (d) Mengekalkan keindahan alam sekitar
- (e) Memastikan kesihatan manusia terpelihara

Muka Surat 25

- F1 Mengadakan aktiviti gotong-royong membersihkan kawasan persekitaran
- F2 Mengadakan kempen alam sekitar seperti kempen "Cintailah Sungai Kita", "Kitar Semula".
- F3 Mengadakan aktiviti penanaman semula pokok atau penghutan semula
- F4 Menguatkuasakan undang-undang untuk memastikan alam sekitar terpelihara
- F5 Media masa juga perlu membuat liputan yang meluas tentang kempen, program-program dan usaha-usaha yang dijalankan oleh kerajaan atau pihak swasta yang menjurus kepada pemuliharaan alam sekitar
- F6 Mewartakan hutan simpan dan Taman Negara
- F7 Menggalakkan penggunaan baja organik bagi menggantikan baja kimia
- F8 Penggunaan kaedah biologi untuk mengurangkan penggunaan racun perosak

Fokus KBAT

- 1 F1 Sikap manusia yang tidak bertanggungjawab membuang sampah di merata-rata tempat, ke dalam sungai dan laut.
F2 Pihak kilang membuang sisa-sisa toksik ke dalam sungai dan laut
F3 Pembakaran secara terbuka
F4 Pengeluaran asap dari kilang-kilang tanpa alat penapis
- 2 F1 Mengelakkan flora dan fauna pupus
F2 Mengelakkan binatang liar pupus
F3 Membekalkan udara yang segar dan nyaman
F4 Membolehkan kita menyedut udara yang segar dan bersih
- 3 F1 Mengadakan aktiviti gotong-royong membersihkan kawasan persekitaran
F2 Mengadakan kempen alam sekitar seperti kempen "Cintailah Sungai Kita", kempen "Kitar Semula"
F3 Mengadakan aktiviti penanaman semula pokok atau penghutanan semula
F4 Menguatkuasakan undang-undang untuk memastikan alam sekitar terpelihara

Soalan Objektif

- 1 A 2 B 3 C 4 D 5 C
6 C 7 B 8 B 9 A 10D

BAB 3: Zaman Prasejarah

Muka Surat 30

- 1 Zaman sebelum manusia mengetahui dan mengenal tulisan
- 2 (a) i. Batu Lama ii. Mesolitik, Pertengahan
iii. Neolitik, Batu baru iv. Batu baru
- 3 (a) Zaman Paleolitik (c) Zaman Neolitik
(b) Zaman Mesolitik (d) Zaman Logam
- 4 (a) i. batu ii. tulang binatang
(b) i. memburu, menangkap ikan
(c) i. petempatan ii. tembikar, menternak binatang
(d) i. gangsa, besi ii. pelayaran, tukar barang

Muka Surat 31

- 1 (b) Bhimbetka, India (d) Gobekli Tepe, Turki
(c) Gua Chauvet, Perancis (e) Catal Huyuk, Turki
- 2 (a) Lenggong, Perak
(b) Ban Chiang
(c) Gua Liang Bua, Pulau Flores
(d) Gua Padah-lin
(e) Gua Tabon
(f) Sa Hyun
- 3 F1 Membolehkan kita mengetahui kehidupan manusia pada zaman itu
F2 Membuktikan keupayaan manusia pada ketika itu menjalankan kehidupan seharian mereka
F3 Membuktikan ketinggian pencapaian mereka setanding dengan manusia Zaman Prasejarah di kawasan lain

Muka Surat 32

- 2 (a) Lenggong, Perak
(b) Ban Chiang
(c) Gua Liang Bua, Pulau Flores
(d) Gua Padah-lin
(e) Gua Tabon
(f) SA Hyun
- 3 F1 Membolehkan kita mengetahui kehidupan manusia pada zaman itu.
F2 Membuktikan keupayaan manusia pada ketika itu menjalankan kehidupan seharian mereka
F3 Membuktikan ketinggian pencapaian mereka setanding dengan manusia Zaman Prasejarah di kawasan lain

Muka Surat 33

- 1 (a) gua (e) alam semula jadi
(b) tanah (f) nomad
(c) pokok (g) sara diri
(d) berlindungan

- 2 (a) gua (e) hasil hutan
(b) lubang (f) binatang
(c) ranting (g) Menangkap
(d) sungai
- 3 (a) menetap (b) tanah liat
(c) pertanian (d) binatang
(e) pengkhususan (f) sistem barter
- 4 (a) tanah tinggi (b) rumah
(c) pertanian
(d) Menternak binatang (e) barter
(f) pertukangan
- 5 (b) kasar dan ringkas
(d) Untuk memburu binatang
(e) terdapat dalam pelbagai bentuk
- 6 (a) i. Tulang haiwan v. makanan
ii. kasar vi. kecil
iii. sara diri vii. nomad
(b) i. Logam v. tersusun
ii. pola vi. ketua
iii. perdagangan vii. pentadbiran
iv. pertukangan

Muka Surat 35

- 1 Berdasarkan jawapan murid
- 2 F1 Mengekalkan keunikan warisan tinggalan Zaman Prasejarah
F2 Memahami cara hidup masyarakat zaman silam
F3 Memahami warisan bangsa dan negara
F4 Mengukuhkan jati diri
F5 Menarik pelancong dalam dan luar negara
F6 Menjadi iktibar ke arah kemajuan

Muka Surat 36

- 1 F1 Melambangkan kewujudan manusia pada zaman prasejarah
F2 Menggambarkan kehidupan harian mereka seperti memburu binatang
F3 Mencerminkan kepercayaan manusia prasejarah
F4 Merupakan cara komunikasi untuk menyampaikan maklumat tentang kehidupan mereka
- 2 F1 Melahirkan rasa bangga dengan pencapaian kemajuan masyarakat zaman silam
F2 Menjadi iktibar kepada kita berkaitan kegigihan dan ketekunan yang ditunjukkan oleh mereka
F3 Mendorong kita bertindak secara arif dan bijaksana
F4 Menimbulkan semangat untuk terus maju pada masa akan datang
F5 Menggalakkan kita bersikap kreatif dan inovatif dalam semua lapangan

Muka Surat 37

- Setuju, kerana
- Banyak kemudahan disediakan oleh kerajaan Malaysia seperti sistem pengangkutan, sistem pendidikan dan perkhidmatan kesihatan
 - Dapat menikmati keselesaan hidup kerana bahan makanan mencukupi, segala kemudahan disediakan dan peluang pekerjaan yang banyak.
 - Negara kita aman dan damai kerana kita bebas bergerak ke mana-mana sahaja dalam keadaan yang selamat, tiada ancaman musuh dari luar dan keselamatan diri dan keluarga terjamin
 - Kaya dengan pelbagai jenis sumber bumi seperti petroleum, galian, hasil hutan, dan hasil pertanian Kekayaan sumber bumi dimajukan oleh sektor awam dan sektor swasta
 - Membawa kemajuan kepada negara
 - Mempunyai para pemimpin negara yang bijaksana
 - Memastikan kestabilan politik negara terpelihara

Fokus KBAT

- 1 F1 Kita mesti mencontohi kegigihan masyarakat Zaman Prasejarah

- F2 Kita mesti mempunyai semangat berusaha
 F3 Kita mesti mempunyai daya kreativiti
 F4 Kita mesti berdikari tanpa mengharapkan bantuan orang lain
- 2 F1 Perubahan dan kesinambungan merupakan aspek penting dalam perkembangan Zaman Prasejarah
 F2 Perubahan tersebut membawa kesan yang penting terhadap kehidupan manusia
 F3 Peralatan dan kaedah yang digunakan untuk pertanian menjadi semakin baik dari semasa ke semasa
 F4 Aktiviti kehidupan manusia Zaman Prasejarah masih berterusan pada hari ini
- 3 F1 Rajin berusaha
 F2 Kegigihan
 F3 Mempunyai daya kreativiti
 F4 Berfikiran terbuka
- 4 F1 Melengkapkan diri dengan ilmu pengetahuan
 F2 Sikap berdisiplin
 F3 Meningkatkan semangat bekerjasama
 F4 Mengutamakan perpaduan antara kaum

Soalan Objektif

- 1 A 2 C 3 C 4 A 5 B
 6 C 7 C 8 D 9 A 10D

BAB 4: Mengenali Tamadun

Muka Surat 42

- 1 (a) *civitas* (c) madana
 (b) *civilisation* (d) peradaban
- 2 (a) bandar atau kota
 (b) Tahap pembangunan manusia dan organisasi paling maju
 (c) Tinggi budi pekerti dan pembukaan bandar
- 3 Setuju. bahasa-bahasa tersebut menjelaskan bahawa tamadun merujuk kepada pencapaian kemajuan oleh sesebuah masyarakat untuk membina kehidupan yang lebih baik.

Muka Surat 43

- 1 (a) i. Lahiriah, rohaniah
 ii. pendidikan, Al-Quran
 (b) i. Ilmu, teknologi
 ii. penulisan, perbandaran, undang-undang

Muka Surat 44

- 1 (a) akidah, syarak, akhlak, falsafah, kebudayaan, peradaban
 (b) kebendaan, umum
- 2 (a) hidup (b) tatasusila, kebudayaan
- 3 (a) sistem
 (b) memperkasakan, ekonomi, sosial, kesenian, kebudayaan

Muka Surat 45

- 1 Pertanian 2 pemerintahan 3 bandar
 4 pekerjaan 5 Teknologi 6 sosial
 7 kepercayaan 8 Tulisan 9 Kesenian

Muka Surat 46

- 1 (a) sistematik (d) perparitan, pembentungan
 (b) kemudahan (e) berlindung, sempadan
 (c) prasarana
- 2 (a) Ur dan Uruk (c) Mahenjo-Daro
 (b) Memphis (d) Anyang
- 3 (a) Firaun
 (b) Golongan pnyalin dan penulis
 (c) Artisan berkemahiran dan karyawan

Muka Surat 47

- 1 (a) kehidupan (c) kegiatan perdagangan
 (b) penciptaan (d) tempatan, jarak jauh
- 2 (a) mengurus (d) bangsawan, pendeta
 (b) pendeta (e) undang-undang
 (c) raja
- 3 (a) pertanian (d) bandar
 (b) kampung (e) pusat
 (c) penduduk

- 4 (a) kemahiran (c) peralatan pertanian
 (b) barangan, monumen (d) mengangkut

Fokus KBAT

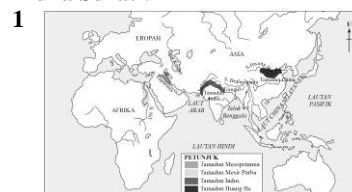
- 1 F1 Pelan susun atur bangunan dan petempatan yang sistematik
 F2 Rumah kediaman mempunyai kemudahan bilik mandi, tandas dan perigi
 F3 Terdapat kemudahan prasarana seperti rumah ibadat, pasar dan kawasan kediaman
 F4 Terdapat sistem pembentungan dan perparitan
- 2 F1 Bandar dilengkapi dengan kemudahan yang moden
 F2 Sistem pengangkutan dan perhubungan moden
 F3 Sistem perumahan yang tersusun
 F4 Selamat dan aman
- 3 F1 Meningkatkan bekalan makanan
 F2 Meningkatkan pendapatan negara
 F3 Menyediakan peluang pekerjaan
 F4 Menyumbang kepada kegiatan perdagangan
- 4 F1 Berilmu pengetahuan F4 Bersifat daya saing
 F2 Kreatif dan inovatif F5 Bersemangat patriotik
 F3 Berfikiran terbuka

Soalan Objektif

- 1 B 2 A 3 C 4 B 5 D
 6 D 7 D 8 A 9 C 10B

BAB 5: Tamadun Awal Dunia

Muka Surat 52

- 2 (a) Sungai Tigris dan Euphrates
 (b) Sungai Nil
 (c) Sungai Indus
 (d) Sungai Huang He
- 3 F1 Sungai membekalkan air untuk minuman
 F2 Sungai membekalkan air untuk tanaman
 F3 Sungai berperanan sebagai sistem perhubungan yang utama
 F4 Tanah di lembah sungai subur, sesuai untuk bercucuk tanam
 F5 Kawasan di lembah sungai sesuai untuk membuat petempatan

Muka Surat 53

- 1 (a) minuman (d) subur
 (b) tanaman (e) petempatan
 (c) sistem perhubungan (f) ikan
- 2 (a) punca air (d) ikan
 (b) Menakung air (e) jalan perhubungan
 (c) manusia dan haiwan
- 3 (a) membersihkan (c) kesedaran
 (b) pencemaran (d) kempen

Muka Surat 54

- 1 (a) Babylon (c) Chaldea
 (e) Sumeria
 (b) Akkad (d) Assyria
- 2 (a) beribadat (d) rumah, kedai
 (b) Terusan (e) musuh
 (c) Pelabuhan

Muka Surat 55

- 1 (a) Mahenjo-Daro (b) Harappa
 2 (a) pembentungan (d) 30 kaki
 (b) tebal (e) Dinding
 (c) Benteng

- 3 (a) lumpur yang subur
 (b) sumber makanan
 (c) perhubungan, pengangkutan
 (d) mempengaruhi petempatan, negara kota
- 4 (a) Xia (b) Shang (c) Zhou
 i. Pertanian vi. sulaman
 ii. tembikar vii. Kayu, logam
 iii. kapal
 v. sutera

Muka Surat 56

- 1 (a) i. Raja iii. Kod Hammurabi
 (b) i. Firaun iii. mutlak
 ii. Tuhan iv. kehidupan
 (c) i. pendeta ii. keagamaan, pentadbiran
 (d) i. mandat iii. dinasti
 ii. ekonomi, politik
- 2 (a) Pembinaan piramid
 (b) Pembinaan terusan dan pengairan
 (c) 365 hari dalam kalendar tahunan
 (d) 365 hari dalam kalendar tahunan
 (e) Pembinaan bandar terancang
 (f) Pembinaan sistem perparitan dan pembentungan

Muka Surat 57

- 1 Piramid
- 2 (a) Tempat firaun dan kerabatnya bersemadi
 (b) Lambang keagungan seseorang firaun
- 3 (a) bersifat kreatif dan inovatif
 (b) berusaha dengan gigih
 (c) Tidak mudah berputus asa
 (d) Taat setia kepada raja
- 4 (a) Meningkatkan kemajuan dalam kehidupan kita
 (b) menyumbang kepada kemajuan dalam sistem politik, ekonomi, dan sosial
 (c) Mempengaruhi kehidupan manusia sehingga kini
 (d) Menjadi inspirasi kepada perkembangan tamadun manusia pada hari ini
 (e) Menjadi dorongan kepada kita untuk meningkatkan penciptaan dalam pelbagai bidang

Muka Surat 58

- (a) F1 Pembentukan kerajaan
 F2 Pentadbiran negara yang sistematik
 F3 Raja mengetuai pemerintahan negara
 F4 Dibantu oleh golongan bangsawan/pembesar
 F5 Undang-undang diperkenalkan untuk menjamin kestabilan politik dan menjaga keamanan negara
- (b) F1 Wujudnya pengkhususan pekerjaan
 F2 Pelbagai kegiatan ekonomi dijalankan seperti pertanian, perdagangan, pertukangan
 F3 Pengenalan sistem pengairan untuk memudahkan kegiatan perdagangan
 F4 Pada hari ini, banyak peralatan pertanian diganti dengan penggunaan jentera dan mesin yang canggih. Contohnya jentera untuk memajak sawah dan menuai padi
 F5 Kegiatan perdagangan melibatkan perdagangan dalam dan luar negara seperti import dan eksport barang dagangan
 F6 Sektor pertukangan berkembang dengan pesat untuk menghasilkan barang-barang keperluan harian
- (c) F1 Penciptaan sistem tulisan untuk merekod urusan pentadbiran, perniagaan dan upacara keagamaan
 F2 Perkembangan dalam bidang perubatan untuk mengubati pelbagai jenis penyakit
 F3 Sumbangan dalam bidang astronomi, kajian bintang dan langit
 F4 Menghasilkan sistem kalendar iaitu 365 hari dalam satu tahun masih kita gunakan sehingga kini

F5 Sumbangan dalam bidang matematik, seperti formula untuk mengira pelbagai bentuk geometri, bulatan, segi tiga sistem nombor

F6 Penciptaan kertas memudahkan penulisan

F7 Pembinaan bandar terancang menjadi contoh kita pada hari ini untuk membina sistem perbandaran yang sistematik

- (d) F1 Penghasilan kerja logam seperti tembaga, gangsa, dan batu permata
 F2 Penghasilan kerja ukiran pada batu, logam dan tembikar
 F3 Hasil seni berbentuk lukisan pada dinding dan bangunan kuil
 F4 Penciptaan puisi yang romantik
- (e) F1 Pembinaan istana dan rumah ibadat di pusat bandar
 F2 Pembinaan bandar terancang
 F3 Sistem paip dan pembentungan
 F4 Pembinaan kolam mandi besar
 F5 Pembinaan dinding yang tinggi untuk melindungi negara daripada serangan luar

Kesimpulan

Sumbangan tamadun awal dunia telah menjadi inspirasi kepada perkembangan dan peningkatan tamadun manusia pada hari ini.

Fokus KBAT

- 1 F1 Meningkatkan bekalan makanan
 F2 Meningkatkan pendapatan negara
 F3 Menyediakan peluang pekerjaan
 F4 Menyumbang kepada kegiatan perdagangan
- 2 F1 Menampung keperluan penduduk
 F2 Menambahkan pendapatan negara
 F3 Tidak bergantung kepada makanan import
 F4 Memberi peluang pekerjaan
- 3 F1 Membuka tanah secara besar-besaran untuk pertanian
 F2 Memajukan tanah terbiar
 F3 Menggunakan teknologi moden untuk pertanian
 F4 Memberi subsidi kepada para petani
- 4 F1 Menjaga keamanan negara
 F2 Menegakkan keadilan
 F3 Mendisiplinkan manusia
 F4 Mewujudkan perpaduan
- 5 F1 Membentuk kerajaan yang tersusun
 F2 Memajukan sistem ekonomi
 F3 Mengekalkan keamanan negara
 F4 Menjamin keselamatan negara
- 6 F1 Berwawasan
 F2 Bijak mentadbir negara
 F3 Amanah
 F4 Berfikiran terbuka

Soalan Objektif

- 1 A 2 D 3 B 4 C 5 C
 6 D 7 B 8 D 9 D 10 C

BAB 6: Peningkatan Tamadun Yunani dan Rom

Muka Surat 63

- 2 (a) Polis (b) Agora (c) Acropolis
 3 (a) Menjadi negara kota
 (b) Menjadi pusat tumpuan masyarakat

Muka Surat 64

- 1 Monarki 2 Aristokrasi 3 Oligarki
 4 Tirani 5 Demokrasi

Muka Surat 65

- 1 Ahli majlis 3 kewangan, percukaian
 2 undang-undang

- 4 deklarası 5 perjanjian 6 duta

Muka Surat 66

- 1 (a) Dewan perhimpunan (c) Kuasa
(b) jabatan
2 (a) dasar-dasar (b) pendidikan (c) kerajaan
3 (a) pemutus (b) pengadilan (c) merayu

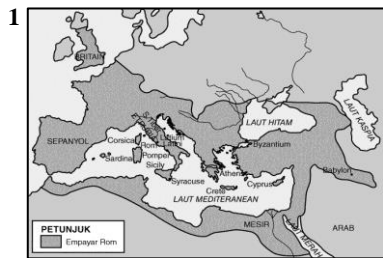
Muka Surat 67

- 1 menganggotai 6 undian
2 lelaki 7 menang
3 Anggota 8 dianggotai
4 rakyat 9 dianggotai
5 suara

Muka Surat 68

- 1 tidak lansung 4 bebas
2 kerajaan 5 stabil
3 rakyat 6 terpelihara

Muka Surat 69

- 1
2 (a) Zaman empayar (c) Zaman Beraja
(b) Zaman Republik

Muka Surat 70

- 1 (a) Tempat mandi awam (b) Kebersihan, kesihatan
2 (a) Colosseum (b) gladiator
3 (a) Akueduk (b) air
4 (a) Pantheon (b) penyembahan

Muka Surat 71

- 1 (a) ketinggian (c) pintu masuk
(b) 50 000 orang (d) bertingkat-tingkat
2 (a) kubah (c) ruang terbuka
(b) simen
3 (a) gelanggang terbuka (b) lingkaran
4 (a) disalurkan (c) aliran air, lokasinya
(b) mutu, aliran air, lokasinya (d) Pont Du Gard
5 (a) berlapis-lapis (c) batu tanda
(b) luas (d) Longkang
6 (a) memanjang
(b) kubu kecil
(c) Tembok Hadrian
7 (a) tandas, ruang mandi
(b) air sejuk, air panas, air suam, berwap
(c) Caracalla

Muka Surat 72

- 1 (a) pendidikan (e) kewangan
(b) pemerintahan (f) kemajuan
(c) ramai (g) kepakaran
(d) alam
2 (a) Pakar dalam teknologi pembinaan
(b) Mahir dalam ilmu reka bentuk
(c) Mempunyai ilmu pengetahuan dalam matematik dan geometri
(d) Bersikap kreatif dan inovatif
(e) Pakar dalam ilmu kejuruteraan

Fokus KBAT

- 1 F1 Kerajaan ditadbir oleh wakil yang dipilih oleh rakyat
F2 Pemerintahan dipilih melalui pilihan raya
F3 Rakyat bebas untuk memilih pemimpin dan kerajaan

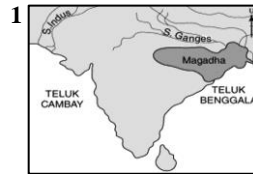
- F4 Rakyat terlibat dalam membentuk kerajaan
2 F1 Berdisiplin F3 Cinta akan negara
F2 Semangat patriotik F4 Taat setia kepada negara
3 F1 Mempunyai ilmu pengetahuan dalam bidang seni bina
F2 Mereka mahir dalam ilmu matematik dan geometri
F3 Mempunyai kepakaran dalam seni bina
F4 Dasar pemerintahan yang memberi dorongan
4 F1 Membina lebih banyak sekolah untuk memberi pendidikan yang sempurna kepada semua rakyat
F2 Menambah bilangan institusi tinggi terutama yang menawarkan kursus tentang seni bina
F3 Mendalami ilmu matematik dan sains di peringkat sekolah
F4 Memberi biasiswa untuk pelajar yang mengikuti kursus seni bina

Soalan Objektif

- 1 C 2 D 3 A 4 D 5 D
6 B 7 D 8 B 9 A 10 B

BAB 7: Peningkatan Tamadun India dan China

Muka Surat 77

- 1
2 (a) Lembah Ganges (d) Magadha
(b) Janapada (e) Dinasti Nanda/Murya/Gupta
(c) Mahajanapada

Muka Surat 78

- 1 (a) Kedudukan yang strategik
(b) kawasan tumpuan penduduk
(c) pemerintahan yang berwibawa
(d) Sungai
2 (a) kekuatan ketenteraan (d) Sumber manusia
(b) Dasar pemerintahan (e) Diplomasi keagamaan
(c) Sumber kewangan

Muka Surat 79

- 1 fizikal
(a) Nanda, Maurya, Gupta
(b) kekuatan ketenteraan, dasar pemerintahan
(c) i. Benggal, Punjab iii. Punjab, Benggal
ii. Punjab, Hindu Kush
2 keagamaan
(a) merentas sempadan
(b) agama Budha, Tibet, Alexandria, Antioch, Bactria, Burma
(c) agama Hindu
(d) zaman keemasan

Muka Surat 80

- 1 (a) kavalri, infantri, tentera bergajah
(b) Benggal, Punjab
(c) Pataliputra
2 (a) 9000, 30 000, 600 000
(b) empayar, wilayah Benggal
(c) pemerintahan
(d) wilayah Kalinga
(e) harta benda, terkorban
(f) bertanggungjawab
3 (a) Chandragupta I
(b) Kekuatan, meluaskan (c) Punjab

Muka Surat 81

- 1 (a) Kalinga, keagamaan (c) strategik
(b) undang-undang dan peraturan, Tiang Asoka
(d) agama Budha, Tibet, Alexandria, Antioch, Bactria, Burma
(e) Mahendra, Asia Tenggara

- 2 (a) agama Hindu
- (b) kesusasteraan, seni bina, perdagangan, pemerintahan, agama Hindu
- (c) kaviraja, keagamaan
- (d) keemasan

Muka Surat 82

- 1 Mewujudkan kestabilan politik
 - (a) Menjamin keutuhan struktur pentadbiran
 - (b) Pentadbiran dapat dijalankan secara sistematik
- 2 Mengembangkan ekonomi
 - (a) Bekerjasama untuk meningkatkan prestasi ekonomi
 - (b) Berganding bahu dalam pelbagai sektor
 - (c) Perdagangan berkembang maju
- 3 Menjamin keselamatan negara
 - (a) Kerjasama dalam pasukan tentera
 - (b) kerjasama antara pemerintah dan rakyat
 - (c) Bersama-sama mempertahankan keselamatan negara
- 4 Menjamin keamanan
 - (a) Wujud perpaduan dalam kalangan rakyat
 - (b) Wujud keadaan yang harmoni
 - (c) Meningkatkan kesejahteraan hidup masyarakat

Muka Surat 83

1 Dinasti Qin

2 Dinasti Han

Muka Surat 84

- 1 (a) 221 (d) Xianyang
- (b) Raja Zheng (e) China
- (c) Vietnam (f) luas
- 2 (a) 206 (b) Liu Pang (c) Turkestan (d) Chang'an
- (f) perdagangan (g) daratan (h) pendidikan

Muka Surat 85

- (a) i. pemahaman, perundangan, Han Fei Zi, ketegasan undang-undang
- ii. sistem tulisan
- (b) i. ajaran Konfusianisme
- ii. wilayah
- iv. kertas, Cai Lun

Muka Surat 86

- 1 (a) *Xiuchai* (d) dua
- (b) semua (e) satu
- (c) daerah
 - i. topi
 - iii. Majlis Santapan Diraja
 - ii. peringkat rendah
- 2 (a) *Juren*
- (b) lulus
- (c) ibu kota daerah
- (d) sekali
- (e) tiga
 - i. keemasan
 - iv. pintu masuk
 - ii. jawatan
 - v. kakitangan pengiring
 - iii. tanda nama
- 3 (a) *Jinshi*
- (b) tahap kedua

- (c) ibu kota
- (d) sekali
- (e) 13 hari
 - i. kedudukan, pangkat tinggi
 - ii. keistimewaan
- 4 (a) Untuk memastikan mereka yang diambil dalam sistem perkhidmatan kerajaan terdiri daripada mereka yang betul-betul cemerlang
- (b) Untuk mengekalkan tradisi dan budaya China
- (c) Untuk menjamin kestabilan politik

Muka Surat 87

- 1 (a) Memberi tumpuan kepada penghafalan tulisan dan buku suci tanpa memahami maknanya.
- 2 (a) Memberi tumpuan kepada aspek penulisan sajak dan karangan.
- 3 (a) Memberi tumpuan kepada penterjemahan dan intrpretasi buku suci.
- (b) Pelajaran berkaitan dengan etika upacara, adat-istiadat dan tanggungjawab rakyat terhadap raja dan negara.

Muka Surat 88

- 1 Mengekalkan ajaran Konfusianisme
- 2 Lulus perkhidmatan awam
- 3 Membezakan golongan elit dengan golongan rakyat
- 4 Memupuk nilai moral dan etika

Muka Surat 89

- 1 (a) pentadbiran (b) strategi
- (c) kestabilan politik
- 2 (a) tenaga mahir (b) saing (c) ekonomi
- 3 (a) jawatan (b) pendapatan (c) pendapatan
- 4 (a) berilmu (b) pekerjaan
- (c) kemajuan ekonomi negara
- F1 Pendidikan merupakan aset utama dalam pembangunan negara
- F2 Falsafah pendidikan negara – melahirkan rakyat berilmu, bertanggungjawab, dan berkeupayaan
- F3 Tanpa pendidikan rakyat menjadi mundur dan ketinggalan dalam arus modenisasi
- F4 Pendidikan penting membolehkan negara memiliki pelapis yang lebih hebat dan cemerlang
- F5 Dapat meningkatkan kemajuan ekonomi

Fokus KBAT

- 1 F1 Untuk menyatukan kerajaan-kerajaan yang kecil
- F2 Untuk membina empayar yang luas
- F3 Untuk menunjukkan kekuatan negara
- F4 Untuk menguasai sumber ekonomi negara yang dijajah
- 2 F1 Sesebuah wilayah dapat ditawan dalam masa yang singkat
- F2 Lebih berkesan
- F3 Dapat menunjukkan kekuatan angkatan tentera
- F4 Dapat membawa kebanggaan kepada negara
- 3 F1 Menjaga keamanan
- F2 Menghormati kedaulatan negara lain
- F3 Menghormati hak asasi manusia
- F4 Mengelakkan pengorbanan nyawa
- 4 F1 Mengamalkan dasar terbaik-baik dengan negara-negara lain
- F2 Menghormati kedaulatan negara lain
- F3 Menghormati hak asasi manusia
- F4 Menyelesaikan masalah antarabangsa melalui rundingan
- 5 F1 Melahirkan golongan bijak pandai
- F2 Menghasilkan golongan yang bijak menguruskan pentadbiran negara
- F3 Melahirkan golongan yang bijak merancang strategi untuk pembangunan negara
- F4 Menjamin kestabilan negara
- 6 F1 Menggubal kurikulum baru ke arah kemajuan negara
- F2 Membina lebih banyak sekolah dan institusi tinggi
- F3 Menyediakan pelbagai kemudahan bertaraf dunia di sekolah dan institusi tinggi
- F4 Menawarkan kemudahan biasiswa

Soalan Objektif

- 1 A 2 B 3 C 4 A 5 C
6 A 7 C 8 D 9 C 10 A

BAB 8: Tamadun Islam dan Sumbangannya

Muka Surat 94

- 1 (a) jahiliah (b) *jahala* (c) nabi, kitab suci
2 (a) kabilah (c) berani
(b) syeikh (d) pengaruh dan harta
3 (a) menilik nasib (c) kaum wanita
(b) kuasa azimat (d) angkuh
4 (a) pertanian, perdagangan (e) memelihara binatang
(b) Gandum, kopi (f) perdagangan, kafilah
(c) Sekoi, padi (g) Makkah
(d) Kemenyan (h) Laluan sutera

Muka Surat 95

- 1 (a) Wathani (d) Hunafa'
(b) Animisme (e) Yahudi
(c) Majusi (f) Nasrani
2 (a) tetamu (c) tuan rumah
(b) janji (d) kehormatan diri

Muka Surat 96

- 1 (a) Bermulanya (b) pesuruh
2 (a) *Siddiq* (c) *Fatamah*
(b) Amanah (d) *Tabligh*
3 (a) 12 Rabiulawal Tahun Gajah
(b) enam tahun, Abdul Mutalib
(c) Abu Talib
(d) Kota Makkah, Syam, Siti Khadijah
(e) amanah, baik, Siti Khadijah
(f) Gua Hira'
(g) pesuruh Allah SWT, ajaran Islam
(h) rahsia, terus terang, 10 tahun
(i) Quraisy, Madinah

Muka Surat 97

- 1 (a) i. Murtad
(b) i. Peneroka ii. bahagian
(c) i. Parsi ii. Byzantium
(d) i. mantap ii. makmur
2 (a) Sepanyol (b) Transoxania (c) Eropah Timur
(d)

Muka Surat 98

- 1 (a) Piagam Madinah (b) bebas
2 (a) akidah, syariah, akhlak
(b) syura, persamaan, kebebasan
(c) menyatukan, cara hidup
3 (a) perdagangan
(b) hala, penindasan, riba
(c) tanah, menebus
4 (a) menentang (b) baik (c) melarang
(d) menerima

Muka Surat 99

- 1 (a) perlembagaan (b) agama, hukum syariah
2 (a) perbezaan agama, keturunan
(b) kedamaian
3 (a) masyarakat
(b) disatukan, agama, keturunan
(c) memajukan negara
4 (a) keputusan, suara

- (b) Nabi Muhammad
(c) keputusan, muafakat
5 Mesyuarat diadakan untuk mencapai keputusan mengikut suara ahli terbanyak
6 (a) Segala dasar kerajaan digubal berdasarkan suara majoriti
(b) Keputusan tentang pentadbiran negara dicapai secara muafakat
(c) Kebajikan rakyat terpelihara
(d) Mewujudkan kestabilan politik

Muka Surat 100

- 1 sistem wakaf, pembangunan
2 dirham, perak
3 perdagangan, perlindungan diri
4 penyelidikan
5 dilarang, konsep keadilan
6 penipuan
7 hukum syarak, zakat
8 sedekah, berjimat-cermat

Muka Surat 101

- 1 (a) menggubal (b) bebas
2 (a) akidah, syariah, akhlak
(b) syura, persamaan, kebebasan
(c) menyatukan, cara hidup
3 (a) perdagangan (c) tanah, menebus
(b) halal, penindasan, riba
4 (a) menentang (c) melarang
(b) baik (d) menerima
5 Mesyuarat diadakan untuk mencapai keputusan mengikut suara ahli terbanyak

Muka Surat 102

- 1 (a) ketua negara, perlembagaan
(b) agama, hukum syariah
2 (a) perbezaan agama, keturunan (b) kedamaian
3 (a) masyarakat (c) memajukan negara
(b) disatukan, agama, keturunan
4 (a) keputusan, suara (c) keputusan, muafakat
(b) Nabi Muhammad SAW

Muka Surat 103

- 1 Sistem wakaf, pembangunan 8 sedekah, berjimat-cermat
2 dirham, perak
3 membiayai, perdagangan, perlindungan diri
4 penyelidikan
5 dilarang, konsep keadilan
6 penipuan
7 hukum syarak, zakat

Muka Surat 104

- 1 (a) martabat, kedudukan (b) pendidikan
2 (a) pengeluaran (b) meningkatkan (c) saintifik
3 (a) masjid (b) kegiatan (c) belajar
4 (a) Binaan bangunan diperindahkan dengan ukiran arabes
(b) Mempunyai motif kaligrafi
(c) Ada perhiasan motif geometri
(d) Corak cakerawala
5 (a) Menonjolkan keindahan sesuatu bangunan seperti Masjid Negara, Istana Negara, dan Bangunan Sultan Abdul Samad
(b) Memaparkan kehalusan seni bina
(c) Melambungkan kesenian Melayu dan Islam
(d) Menunjukkan kreativiti seniman

Muka Surat 105

- 1 (a) Sumbangan besar dalam pembinaan negara, adil, sistematik
(b) maju, adil (c) berkualiti (d) warisan
2 (a) amanah (d) kasih sayang
(b) jujur (e) mentaati pemimpin
(c) adil (f) rajin berusaha

Muka Surat 106

- 1 (a) Bijaksana (d) Bijak
(b) Keadilan (e) syura, perundingan
(c) Amanah (f) keadilan, toleransi

Fokus KBAT

- 1 F1 Mempunyai akhlak yang mulia
F2 Menunjukkan teladan yang baik
F3 Sentiasa berkata benar
F4 Bersikap amanah dalam menjalankan tanggungjawab
- 2 F1 Segala dasar kerajaan digubal berdasarkan suara majoriti
F2 Keputusan tentang pentadbiran negara dicapai secara muafakat
F3 Keadilan untuk semua kaum
F4 Bersikap amanah dalam menjalankan tanggungjawab
- 3 F1 Pembinaan negara dan sistem pemerintahan yang adil dan sistematik
F2 Sistem ekonomi yang maju dan adil
F3 Mendidik jiwa manusia agar berdisiplin, amanah dan bersih
- 4 F1 Mengutamakan perpaduan
F2 Bijak menangani masalah
F3 Bersikap adil dan saksama
F4 Berakhlak mulia
- 5 F1 Membayar zakat untuk pembangunan umat Islam
F2 Mengadakan kutipan cukai untuk membiayai pembangunan negara
F3 Melarang amalan riba dan penipuan dalam urusan pemiagaan
F4 Memberi bantuan kepada mereka yang memerlukan

Soalan Objektif

- 1 B 2 B 3 A 4 C 5 C
6 A 7 A 8 A 9 B 10 C

PENILAIAN AKHIR TAHUN

Bahagian A

- 1 A 2 A 3 C 4 C 5 C
6 C 7 B 8 C 9 D 10 B
11 A 12 A 13 B 14 A 15 B
16 C 17 C 18 C 19 D 20 B
21 C 22 A 23 C 24 C 25 B
26 A 27 C 28 C 29 D 30 C

Bahagian B

- 1 (a) Daratan (c) Selat
(b) Lautan (d) Teluk
- 2 (a) Tempat kediaman
i. Di dalam gua
ii. Dalam lubang bawah tanah
iii. Tempat perlindungan ranting kayu
Kegiatan ekonomi
i. Bergantung sepenuhnya pada alam semula jadi
ii. Hidup secara nomad untuk mencari makanan
- (b) Tempat kediaman
i. Tinggal secara tetap di kawasan lembah sungai dan pesisiran pantai
ii. Membina rumah daripada batu, tanah liat, dan kayu
Kegiatan ekonomi
i. Menjalankan pertanian
ii. Menternak binatang
iii. Berlaku pengkhususan pekerjaan
iv. Menjalankan perdagangan secara tukar barang
- 3 (a) Sistem pemerintahan
(b) Teknologi
(c) Agama dan kepercayaan
(d) Pengkhususan pekerjaan
(e) Kesenian dan kesusasteraan
(f) Pertanian dan perdagangan
- 4 (a) Membekalkan air ke rumah kedai di sekitar bandar dalam empayar Rom
(b) Tempat mengadakan persembahan dan pertandingan bersaiz besar seperti gladiator

- (c) Tempat penyembahan dewa-dewi masyarakat Rom
(d) Menjaga kebersihan dan kesihatan masyarakat Rom
- 5 (a) Amanah (c) Tabligh
(b) Siddiq (d) Fatanah

Bahagian C

- 1 (a) F1 Sungai membekalkan air untuk minuman
F2 Sungai membekalkan air untuk tanaman
F3 Sungai berperanan sebagai sistem perhubungan utama
F4 Tanah di lembah sungai subur, sesuai untuk bercucuk tanam
F5 Kawasan di lembah sungai sesuai untuk membuat petempatan
- (b) F1 Punca air dalam sistem pengairan
F2 Menakung air pada musim hujan
F3 Membekalkan air minuman
F4 Membekalkan air untuk penanaman
F5 Membekalkan makanan protein seperti ikan
F6 Menjadi sistem pengangkutan
- (c) F1 Mengadakan kempen "Cintai Sungai Kita"
F2 Bergotong-royong untuk membersihkan sungai
F3 Memupuk kesedaran masyarakat tentang kepentingan sungai melalui pendidikan di sekolah
F4 Menguatkuasakan undang-undang untuk mengelakkan pencemaran sungai
- 2 (a) F1 Gabungan teknik seni bina Tamadun Yunani dan Tamadun Rom
F2 Menggunakan bahan binaan baru
F3 Reka bentuk yang kreatif
- (b) F1 Penggunaan syiling
F2 Saiz yang besar
F3 Kubah yang berbentuk bulat
F4 Bumbung dengan struktur yang melengkung
F5 Penggunaan marmar
F6 Hiasan dalaman
- (c) F1 Mempunyai gelanggang terbuka
- membuat persembahan seni
- mengadakan pertunjukan
- acara gladiator
F2 Berbentuk lingkaran
- mempunyai pelbagai saiz
- kapasiti penonton yang berbeza
- (d) F1 Meningkatkan ilmu pengetahuan
F2 Bersifat kreatif dan inovatif
F3 Tidak mudah berputus asa
F4 Bersedia menghadapi cabaran
- 3 (a) F1 Di Makkah, Nabi Muhammad SAW menekankan aspek akidah, syariah dan akhlak.
F2 Di Madinah, baginda menekankan konsep syura, keadilan, persamaan, dan kebebasan menerusi Piagam Madinah
F3 Di Madinah juga, baginda menyatukan kaum Muhajirin dan Ansar dan menjadikan Islam sebagai satu cara hidup
- (b) F1 Nabi Muhammad SAW menggalakkan hubungan perdagangan antara negara Islam Madinah dengan semua negara yang lain.
F2 Baginda menggalakkan umat Islam mencari rezeki yang halal, melarang penindasan dan amalan riba.
F3 Baginda menggalakkan pembangunan semula tanah terbiar dan menebus semula tanah yang tergedai kepada orang Yahudi.
- (c) F1 Nabi Muhammad SAW mengetuai tentera Islam untuk menentang musuh Islam dalam Perang Badar, Perang Uhud, dan Perang Khandaq.
F2 Baginda menunjukkan kepimpinan dan akhlak yang mulia.

- F3 Baginda melarang tentera Islam membunuh sesuka hati, atau memusnahkan tumbuhan semasa berperang
- F4 Baginda sedia mendengar pandangan orang lain dalam mengatur strategi peperangan
- (d) F1 Bijaksana dalam merancang dan menguruskan pentadbiran negara.
- F2 Amanah dalam menjalankan tanggungjawab dan tugas.

- F3 Keadilan terhadap semua anggota masyarakat tanpa mengira agama dan keturunan.
- F4 Bijak mengatasi masalah dan cabaran yang dihadapi
- F5 Mengutamakan konsep syura atau perundingan untuk mencapai keputusan secara muafakat.
- F6 Mengutamakan keadilan dan toleransi antara kaum bagi mewujudkan kedamaian negara.